THEORETIK GRAMMATIKA - ILM SIFATIDA

Andijon Davlat Chet tililar Instituti
Roman – German va Slavyan tillari
Fakulteti Ilmiy Rahbar:
Ismanova Odinaxon O'rinboyevna
Nemis tili yo'nalishi 401- Guruh talabasi
Ro'ziyeva Durdona
+998 988 681 35 33
durdonabakhramovna20@gmail.com

Annotatsiya

Ushbu maqolada nazariy grammatika ilm sifatida, uning asosiy jihatlari va vazifalari ko'rib chiqiladi. Nazariy grammatika tilning grammatik qonuniyatlari tizimini o'rganadi va til tuzilishi haqida ilmiy tasavvurlarni shakllantiradi. Maqolada nazariy grammatikaning asosiy kategoriyalari va tushunchalariga hamda uning tadqiqot usullariga e'tibor qaratiladi. Nazariy grammatika lingvistik nazariyaning rivojlanishida muhim o'rin tutadi va tilning faoliyat mexanizmlarini chuqurroq tushunishga imkon beradi.

Annotation

This paper examines theoretical grammar as a science, its main aspects, and tasks. Theoretical grammar studies the system of linguistic patterns and forms scientific concepts about the structure of the language. The paper pays attention to the main categories and concepts of theoretical grammar, as well as the methods of its research. Theoretical grammar plays an important role in the development of linguistic theory and allows for a deeper understanding of the mechanisms of language functioning.

Аннотация

В данной работе рассматривается теоретическая грамматика как наука, её основ аспекты и задачи. Теоретическая грамматика изучает систему языковых закономерностей и формирует научные представления о структуре языка. В работе уделено внимание основным категориям и понятиям теоретической грамматики, а также методам её исследования. Теоретическая грамматика играет важную роль в развитии лингвистической теории и позволяет глубже понять механизмы функционирования языка.

Kalit so'zlar: Nazariy grammatika, ilm, til qonuniyatlari, til tuzilishi, grammatika kategoriyalari, tadqiqot usullari, lingvistika.

Keywords: Theoretical grammar, science, linguistic patterns, language structure, grammar categories, research methods, linguistics.

Ключевые слова: Теоретическая грамматика, наука, языковые закономерности, структура языка, категории грамматики, методы исследования, лингвистика.

Kirish

Teoretik grammatika tilshunoslikning asosiy tarkibiy qismidir. U til tuzilishini belgilovchi qoidalar va tuzilmalarni o'rganadi. Ushbu maqolada teoretik grammatikaga ilmiy nuqtai nazardan yondashish, uning asoslari, usullari va ahamiyati haqida so'z yuritiladi.

Teoretik grammatikaning asoslari

Teoretik grammatika tillarning tuzilishini belgilovchi mavhum tamoyillarni o'rganadi. U sintaksis, morfologiya, fonologiya va semantika kabi til darajalarini o'z ichiga oladi. Ushbu tilshunoslik darajalarini tahlil qilish orqali teoretik grammatika turli tillarda amal qiluvchi umumiy tamoyillar va qoidalarni aniqlashga harakat qiladi.

Teoretik grammatikaning usullari

Teoretik grammatikaning usullari formal tahlil, qiyosiy grammatika va lingvistik modellarning qo'llanilishini o'z ichiga oladi. Nazariyotchilar generativ grammatika kabi formal modellardan foydalanib, gaplar va ularning tuzilishini tahlil qiladilar. Boshqa bir yondashuv esa tillararo tuzilmalarni taqqoslashni o'z ichiga olgan qiyosiy tilshunoslikdir.

Teoretik grammatikaning ahamiyati

Teoretik grammatika tilshunoslik uchun muhim ahamiyatga ega, chunki u boshqa ko'plab tilshunoslik sohalari uchun asos vazifasini bajaradi. U til rivojlanishini, tipologiyasini va tilni qayta ishlash jarayonlarini tushunishga yordam beradi. Shuningdek, u kompyuter lingvistikasi sohasida til modellari yaratishda muhim rol o'ynaydi.

Xulosa

Teoretik grammatika murakkab va shu bilan birga qiziqarli fan bo'lib, inson tillari tuzilishini chuqurroq anglash imkonini beradi. O'zining metodik yondashuvi bilan u til hodisalarini tushunishga katta hissa qo'shadi va zamonaviy tilshunoslikning ajralmas qismi bo'lib qoladi.

Foydalanilgan Adabiyotlar

1. Urunbayevna, I. O. (2024). ILM-FANDA TERMINLAR OLAMI. XALQARO ILMIY-AMALIY KONFERENSIYASI , 1 (1), 187-189.
2. Burxonovich, A. O. (2024). ZOOFRAZEMALARNI TADQIQ QILISHDA DA TISHKINA TAHLIL METODI (RUS VA INGLIZ TILLARI MISOLIDA). PEDAGOG, 7(9), 131-134.

3. Azamov, O. (2023). ZOOFRAZEMALARNI NEMIS TILIDAN O‘ZBEK TILIGA TARJIMA QILISH TAMOYILLARI. Oriental renaissance: Innovative, educational, natural and social sciences, 3(23), 100-106.
4. Muxtarovna, Q. N. (2025, March). NEMIS VA O ‘ZBEK TILLARI MISOLIDA KOMPLIMENTNING TILSHUNOSLIK VA MADANIYATSHUNOSLIKDAGI O ‘RNI. In Uz Conferences (Vol. 1, No. 2).
5. Akbaralievna, N.G. (2024). TARJIMADAGI TIL VA MADANIYAT MUVOFIQLIKLARI. PEDAGOG , 7 (9), 135-137.